

**Kort toespraakje over de inrichting van de kapel,
bij de opening van de Tiltenberg
door fr. Leo Disch o.s.b.**

Grootseminarie “Willibrordhuis”

**Hoogfeest Sint Willibrord
7 november 2005**

Mag ik beginnen met U een citaat voor te lezen uit een redevoering van Bisschop Fénelon van Kamerijk, ± 1685, bij de ontvangst in de Académie Française.

“In een gebouw mag men geen enkel deel toelaten dat alleen bestemd is voor versiering, maar, met alle aandacht voor de goede verhoudingen, moet men alle delen die nodig zijn om het gebouw in stand te houden zelf tot ornament maken.”

Het had een citaat kunnen zijn van Dom Hans van der Laan. Hij heeft in zijn monastieke levensloop vooral gezocht naar de grondbeginselen van de architectuur. Wat doet architectuur zonder enige versiering? Als de architectuur goed is versiert zij zichzelf. Dat wil zeggen: als de ruimtes, de vormen en maten goed op elkaar zijn afgestemd zijn zij vanzelf goed en mooi en vraagt het geheel niet naar verdere opsmuk.

Uw kapel hier op de Tiltenberg, die in 1952 door Nico van der Laan in samenspraak met zijn broer Dom Hans van der Laan is ontworpen, is hiervan een goede illustratie.

Bij het opnieuw inrichten van deze “aula Dei” hebben wij dan ook niet gestreefd naar bijzondere opsmuk, maar er zorg voor gedragen dat alles wat in een katholieke gebedsplaats nodig is, een waardige *vorm* kreeg in overeenstemming met de functie van elk ding.

De institutie van het Romeins missaal en de liturgie-constitutie van Vaticanum II spreken hierover duidelijke taal. Soberheid is de reinste schoonheid.

Als bij de beschrijving van de offerande-ritus het altaar voor het eerst ter sprake komt, wordt het aanstonds “het middelpunt van de gehele eucharistische dienst” genoemd, en wat verderop “Het moet zo staan dat het ook werkelijk het middelpunt is waarop heel de gemeenschap van gelovigen als vanzelf de aandacht richt”.

Het hoofdaltaar hier is geheel van natuursteen, met amper een ruw gespitst profiel onder het blad dat overgaat in de zuiltjes die het altaarblad dragen. Deze ruwe bewerking vindt U ook terug op de acht Beierse graniet zuilen van de kapel, die een octagoon vormen. Onder het altaarblad rust op een kleine verhoging de reliekschrijn

met daarin relieken van de Heilige Martelaren van Gorcum, waarbij het geheel is afgesloten door een hekwerk waarin een Keltisch motief is verwerkt.

Het altaar staat op een supedaneum en trekt daardoor in deze eenvoudige ruimte direct de aandacht. Voor het bewaren van het Allerheiligste Sacrament vraagt de Institutie bij voorkeur een aparte kapel, geschikt voor het stil gebed en de aanbidding der gelovigen, maar dat was bij deze kapel moeilijk te realiseren. Hier is een apart sacramentsaltaar gemaakt, in de absis achter de zetels van de priesters, maar uiteraard voldoende ervan verwijderd.

Dit altaar is van dezelfde steen en in dezelfde stijl als het hoofdaltaar, zodat beiden duidelijk bij elkaar horen. Het oppervlak ervan is iets kleiner dan dat van het hoofdaltaar, maar daarentegen wel iets hoger en bovendien nog op drie treden geplaatst, zodat het tabernakel, over de zetels van de priesters heen, vanuit de hele kapel zichtbaar is. Hierdoor kan buiten de Mis de gehele kapel voor de aanbidding van het H. Sacrament gebruikt worden. Ik spreek nu wel van 'het tabernakel', maar voorlopig wordt, totdat het tabernakel klaar is, het Allerheiligste nog onder een velum bewaard.

Omdat echter onder de H. Mis alle aandacht naar het hoofdaltaar moet uitgaan, is om het tabernakel heen een stenen ciborium gebouwd, dat onder de Mis door twee hardstenen deurtjes wordt gesloten, zodat het Allerheiligste dan aan het oog wordt onttrokken. Als het daarentegen open is, wordt het tabernakel door dat ciborium - waarin een verfijnd ornament is aangebracht - dermate omlijst dat het speciaal de aandacht trekt.

De houding van de gelovigen is door de Institutie nauwkeurig voorgeschreven. Gedurende een deel van de Mis staat men, bij een ander deel zit men en onder de consecratie knielt men. Alhoewel er tijdens de Mis maar een korte tijd geknield wordt, zijn de banken toch met zorg voor het knielen ingericht, omdat de kapel zelf buiten de Mis de aparte sacramentskapel vervangt en dan het H. Sacrament knielende aanbeden moet kunnen worden. Het doet genoeg te zien hoe het zorgvuldig volgen van de Institutie van het Romeinse Missaal tot een goed geordend geheel heeft geleid, hetgeen getuigt van de grote wijsheid waarmee de richtlijnen zijn opgesteld.

Maar ik moet er nu verder het zwijgen toe doen, want mijn tijd is om .....
Vanaf deze plaats wil ik allen danken - ik ga geen namen noemen; ik zou zeker iemand vergeten - waarmee ik zo fijn heb mogen samenwerken en die mij waardevolle aanwijzingen hebben gegeven.

Ik hoop dat dit werk tot eer van God en tot heil van de mensen geslaagd is. Moge de "nobilis simplicitas", de "voornaam eenvoud" van deze gebedsplaats de gesteltenis bepalen van degenen die hier komen bidden.

Ik dank U!!